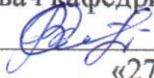

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри дошкільної освіти
 В.М. Кушнір
«27» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФП1.2.11 ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(шифр і назва напрямку підготовки/спеціальності)

Освітня програма Початкова освіта. Дошкільна освіта

(назва освітньої програми)

Факультет/інститут початкової освіти

(назва факультету/інституту)

Робоча програма з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності «Дошкільна освіта»» для студентів спеціальності 013 Початкова освіта

Розробник: Кривда В. С., викладач кафедри дошкільної освіти

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол №1 від «27» серпня 2019 року

Завідувач кафедри дошкільної освіти

(підпис)

(Кушнір В.М.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету/інституту початкової освіти

Протокол № 1 від «30» серпня 2019 року

Голова науково-методичної комісії факультету/інституту початкової освіти

(підпис)

(Ящук О. М.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність <u>013 Початкова освіта</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		2-й	1-й–2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		3-й	2-й–3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		110 год.	136 год.
		Індивідуальні завдання:	
		–	–
Вид контролю			
залік	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 27/73

для заочної форми навчання – 9/91

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є засвоєння студентами знань про сутність та особливості педагогічної діяльності, ознайомлення з основними компетенціями вихователя, особливостями професійно-педагогічної комунікації, структурою педагогічного закладу вищої освіти, видами навчальних занять у закладі вищої освіти, особливостями самостійної та наукової роботи студентів, формування вміння вчитися, потягу до самоосвіти та самовиховання протягом життя.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів з актуальними проблемами вищої освіти в Україні, сутністю Болонського процесу, його метою та завданнями;
- ознайомити з формами та основними напрямками в організації навчального процесу у ЗВО; значенням педагогічної професії в сучасному суспільстві;
- надати уявлення про самостійну роботу студентів, сформуванню вміння працювати з науковою та науково-методичною літературою;
- виховувати інтерес до обраної спеціальності, прагнення досконало оволодіти теоретичними знаннями та практичними вміннями, сумлінно виконувати обов'язки студента;
- сприяти формуванню педагогічної культури студентів, розвитку творчого мислення на основі розширення загального наукового світогляду в галузі вибраної професії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти компетентностями:

ФК 1. Предметна компетентність. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою побудови змісту освітніх галузей.

ФК 3. Педагогічна компетентність. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в дошкільній ланці освіти.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1. Знати сучасні теоретичні основи освітніх галузей, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти.

ПРН 8. Проектувати зміст освітньої діяльності в закладах освіти.

3. Мова навчання:

Мова навчання: українська

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Загальні основи педагогічної діяльності.

Тема 1. Основи педагогічної діяльності та вимоги до особистості педагога

Особливості педагогічної професії. Історія становлення педагогічної діяльності. Творчий характер педагогічної діяльності. Сучасні вимоги до педагогічної діяльності. Педагогічні професії і спеціальності.

Особистість педагога і вимоги суспільства до неї. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця дошкільної освіти (вихователя, психолога, логопеда, соціального працівника, гувернера). Особистісні якості працівника дошкільної освіти, його знання, вміння та навички. Функції фахівця дошкільної освіти.

Поняття про професійну компетентність працівника дошкільної освіти (вихователя, методиста). Зміст теоретичної та практичної готовності працівника дошкільної освіти до фахової діяльності.

Тема 2. Заклад дошкільної освіти – основне місце професійної діяльності майбутнього фахівця дошкільної освіти

Дошкільна освіта – перша ланка в системі освіти України та її роль у національному відродженні України. Законодавча база України про дошкільну освіту (Закон України „Про дошкільну освіту”, Закон України „Про охорону дитинства”). Роль сім'ї у дошкільній освіті.

Навчальні заклади системи дошкільної освіти. Основні засади організації освітнього процесу в дошкільному закладі. Базовий компонент дошкільної освіти.

Тема 3. Педагогічні орієнтири у формуванні творчої особистості майбутнього працівника дошкільної освіти

Спілкування як основа педагогічної діяльності. Сутність педагогічного спілкування. Функції спілкування. Вимоги до мови вихователя. Значення невербальних засобів спілкування у педагогічній діяльності. Умови створення взаємодії між вихованцем та вихователем при діалозі. Значення перцептивної функції спілкування у діяльності вихователя. Педагогічна рефлексія. Інтерактивна функція спілкування як організація і регуляція спільної діяльності.

Стили спілкування та стилі педагогічного керівництва. Система формування індивідуального стилю спілкування та керівництва.

Педагогічний такт, його специфіка.

Загальна культура – основна умова професіоналізму педагога. Зміст загальної культури вихователя закладу дошкільної освіти (ЗДО). Сутність і основні компоненти індивідуальної педагогічної культури.

Наукова ерудиція, ціннісні орієнтації як компоненти педагогічної культури. Науково-пізнавальний арсенал індивідуальної педагогічної культури.

Роль педагогічної етики у педагогічному процесі. Любов до дітей як початкова етична норма у гуманістичній педагогіці. „Етичний кодекс” взаєностосунків педагога з колегами.

Тема 4. Підготовка і професійне становлення педагога.

Професіоналізм і саморозвиток особистості педагога ЗДО. Сутність понять „особистісний ріст педагога” та „професійне становлення педагога”.

Фактори впливу на професійне становлення педагога. Етапи професійного становлення педагога (оптант, адепт, адаптант, інтернал, майстер, авторитет, наставник). Джерела самоосвіти педагога.

Кар’єра педагога. Види кар’єри. Особистісна професійна перспектива. Значення іміджу у професійній кар’єрі. Складові іміджу педагога. Способи формування іміджу.

Змістовий модуль II. Організація і процес підготовки майбутнього педагога.

Тема 5. Основні засади розвитку вищої освіти в Україні.

Тенденції розвитку вищої освіти України на сучасному етапі. Відмінність та подібність систем вищої освіти України і Європейських держав. Основні документи, які регламентують процес підготовки сучасного спеціаліста з вищою освітою: Закон України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Статут вищого закладу освіти. Права й обов’язки студентів.

Європейський вибір України — невід’ємна складова її подальшого розвитку. Вхідження освіти і науки України у європейське інформаційне та освітнє поле як вагомий чинник економічного, соціального, інтелектуального, інноваційно-технологічного та культурного розвитку.

Передумови входження вищої освіти України до Болонського процесу: адаптація законодавства, структурні зміни освіти, запровадження у систему вищої освіти Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (ECTS).

Тема 6. Вимоги галузевого стандарту вищої освіти до особистості і компетентності педагога.

Поняття про галузевий стандарт. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця. Освітньо-професійна програма підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти. Права випускника факультету дошкільної освіти вищої педагогічної школи.

Тема 7. Організація навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності студентів у вищій школі

Принципи та основні форми організації навчального процесу у закладі вищої освіти (ЗВО). Лекції, семінари, практичні і лабораторні заняття, спецсемінари, спецкурси, факультативи. Консультації та колоквиуми.

Поняття культури розумової праці студента. Працездатність і умови її збереження. Навчальна робота в аудиторії. Слухання й конспектування лекції. Після лекційне доопрацювання конспекту.

Творчий характер роботи студентів факультету дошкільної освіти. Організація науково-дослідницької діяльності студентів у ході навчального процесу. Курсові, дипломні, кваліфікаційні та магістерські роботи. Характеристика науково-дослідницької роботи студентів поза навчальним процесом.

Форми організації контролю й оцінки знань та умінь.

Тема 8. Зміст, форми і методи індивідуальної самостійної роботи студентів

Організація самостійної роботи студентів та її значення. Поняття професійного самовиховання та його роль у формуванні особистості вчителя. Професійний ідеал і засоби професійного самовиховання. Програма самовиховання. Оцінювання результатів самовиховання. Основи самоосвіти студентів факультету дошкільної освіти. Методи самоосвіти. Наукова організація праці студента. Робота з літературними джерелами, бібліографічними виданнями, картотеками й каталогами.

Робота студентів із навчальною літературою. Методи роботи з книгою (перегляд, вибіркоче читання, суцільне читання, читання з опрацюванням матеріалу). Прийоми осмислення тексту. Фіксація інформації. Виписки, складання плану, схеми, таблиці, графіки, тези. Конспектування, оформлення конспектів.

Рациональний взаємозв'язок аудиторної і самостійної роботи студентів.

Тема 9. Педагогічна практика в системі підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти

Педагогічна практика як форма самостійної роботи студентів. Програма практичної діяльності студентів факультету дошкільної освіти у процесі навчання. Мета і завдання педагогічної практики. Основні форми педагогічної практики в університеті, особливості змісту та її організації. Організаційно-методичні засади проведення педагогічних практик у педагогічних університетах. Бази педагогічної практики факультету дошкільної освіти.

Навчально-дослідницька й наукова робота студентів під час педагогічної практики. Самовиховання та самоосвіта студента у процесі проходження практики.

Тема 10. Організація студентського самоврядування у закладі вищої освіти.

Адаптація студентів у вузі. Структура студентського самоврядування. Основні напрямки роботи студентського самоврядування. Роль та значення студентського самоврядування в організації освітнього процесу у вищій школі.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогічної діяльності													
Тема 1. Основи педагогічної діяльності та вимоги до особистості педагога	12	2	2	–	–	8	13	1	–	–	–	12	
Тема 2. Заклад дошкільної освіти – основне місце професійної діяльності фахівця дошкільної освіти	16	2	2	–	–	12	15	1	2	–	–	12	
Тема 3. Педагогічні орієнтири у формування творчої особистості майбутнього працівника дошкільної освіти	16	2	2	–	–	12	15	1	–	–	–	14	
Тема 4. Підготовка і професійне становлення педагога	16	2	2	–	–	12	15	1	–	–	–	14	
Разом за змістовим модулем 1	60	8	8	–	–	44	58	4	2	–	–	52	
Змістовий модуль 2. Організація і процес підготовки майбутнього педагога													
Тема 5. Основні засади розвитку вищої освіти України	14	2	2	–	–	10	15	1	–	–	–	14	
Тема 6. Вимоги до галузевого стандарту вищої освіти до особистості і компетентності педагога	16	2	2	–	–	12	17	1	2	–	–	14	
Тема 7. Організація навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності студентів у вищій школі	16	2	2	–	–	12	17	1	–	–	–	16	
Тема 8. Зміст, форми і методи індивідуальної самостійної роботи студентів	16	2	2	–	–	12	12	–	2	–	–	10	
Тема 9. Педагогічна практика в системі підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти	16	2	2	–	–	12	15	1	–	–	–	14	
Тема 10. Організація студентського самоврядування у закладі вищої освіти	12	2	2	–	–	8	16	–	–	–	–	16	
Разом за змістовим модулем 2	90	12	12	–	–	66	92	4	4	–	–	84	
Усього годин	150	20	20	–	–	110	150	8	6	–	–	136	
Модуль 2													
ІНДЗ	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Усього годин	150	20	20	–	–	110	150	8	6	–	–	136	

6. Теми семінарських занять

№ п/п	Теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основи педагогічної діяльності та вимоги до особистості педагога	2	-
2.	Заклад дошкільної освіти – основне місце професійної діяльності фахівця дошкільної освіти. Законодавча база України про дошкільну освіту.	2	2
3.	Педагогічні орієнтири у формування творчої особистості майбутнього працівника дошкільної освіти	2	-
4.	Підготовка і професійне становлення педагога.	2	-
5.	Основні засади розвитку вищої освіти України	2	-
6.	Вимоги до галузевого стандарту вищої освіти до особистості і компетентності педагога	2	2
7.	Організація навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності студентів у вищій школі	2	-
8.	Зміст, форми і методи індивідуальної самостійної роботи студентів	2	2
9.	Педагогічна практика в системі підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти	2	-
10.	Організація студентського самоврядування у закладі вищої освіти	2	-
Всього		20	6

7. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Проаналізуйте у письмовому вигляді поняття «діяльність», «педагогічна діяльність», «педагогічна практика», «педагогічний досвід»	6	8
2	Проаналізуйте типи закладів дошкільної освіти в Україні	6	8
3	Охарактеризуйте вимоги до особистості фахівця дошкільної освіти (вихователя, логопеда, психолога, гувернера, соціального працівника) на сучасному етапі	4	6
4	Визначте основні особливості педагогічної діяльності	6	6
5	Обґрунтуйте сутність педагогічного спілкування	4	4
6	Охарактеризуйте стилі спілкування та стилі педагогічного керівництва	6	6
7	Дайте характеристику сутності та основним компонентам індивідуальної педагогічної культури	6	6
8	Розкрийте основні засади формування інноваційного освітнього середовища у педагогічному закладі вищої освіти в контексті завдань з реалізації принципів Болонського процесу	6	8

9	Розкрийте основні чинники підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти в умовах кредитно-модульної технології навчання	4	8
10	Як, на Ваш погляд, найкраще здійснити адаптацію студентів у вузі?	6	6
11	Розкрийте функції куратора академічної групи	6	6
12	Розкрийте структуру студентського самоврядування	6	6
13	Визначте основні напрямки роботи студентського самоврядування	6	6
14	Обґрунтуйте роль та значення студентського самоврядування в організації навчально-виховного процесу у вищій школі	6	8
15	Охарактеризуйте роль та значення навчальної та виробничої практики у формуванні професійних умінь фахівця	4	6
16	Як ефективно організувати навчальний час студента під час лекції?	6	8
17	Охарактеризуйте основні форми та методи поза аудиторної роботи?	4	6
18	Розкрийте роль та значення самостійної роботи студентів	6	8
19	Які навички індивідуальної самостійної роботи з навчальною книгою повинні бути сформовані у майбутнього педагога?	6	8
20	Визначте професійні права і обов'язки вихователя згідно «Положення про дошкільний навчальний заклад»	6	8
Разом		110	136

8. Індивідуальні завдання

Передбачають:

- написання твору-роздуму на задану тему і обґрунтування висловлювань, що стосуються вчителя та педагогічної професії. Зокрема, студентам пропонується написати твір-роздум на *тему*:

1. Яким я педагогом хочу стати.

2. Яким я педагогом можу стати.

3. Яким повинен бути справжній педагог.

4. Яку роль відіграє фахівець дошкільної освіти (вихователь, логопед, психолог) у становленні особистості?

5. Найщасливіші та найприкріші моменти мого шкільного життя.

- написання реферату на тему: «Дошкільна освіта до кордоном» (країна за вибором студентів)

1. Дошкільна освіта Польщі.

2. Дошкільна освіта США.

3. Дошкільна освіта Росії.

4. Дошкільна освіта Німеччини.

5. Дошкільна освіта Франції.

6. Дошкільна освіта Великобританії.

7. Дошкільна освіта Болгарії.

8. Дошкільна освіта Японії.
9. Дошкільна освіта Фінляндії.
10. Дошкільна освіта Швейцарії.
11. Дошкільна освіта в Нідерландах.
12. Дошкільна освіта в Китаї.

9. Методи навчання

Словесні (розповідь, бесіда, лекція тощо), наочні (ілюстрація, демонстрація тощо), практичні методи, репродуктивний метод, самостійна робота студентів, інтерактивні методи навчання, складання структурно-логічних схем, складання програм власного особистісного самовдосконалення і професійного самотворення тощо.

10. Методи контролю

Усне опитування, письмове тестування, виконання письмових завдань, перевірка виконання самостійної роботи, підготовка та захист реферату, опрацювання нормативних документів в галузі, вирішення проблемних задач, підготовка презентації, критична оцінка опрацьованої літератури, залік.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінки **«відмінно» (А)** заслуговує слухач, який виявив всебічні, системні й глибокі знання та розуміння навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений з основною і додатковою психологічною літературою.

Зазвичай, оцінка **«відмінно»** ставиться студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних категорій і понять психології вищої школи, усвідомлюють значення наукових знань для організації педагогічного процесу та науково-педагогічної діяльності викладача, творчо використовують їх при розв'язанні ситуаційних психолого-педагогічних завдань.

Оцінки **«добре» (ВС)** заслуговує студент, який виявив повне знання та розуміння навчального матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв рекомендовану основну психологічну літературу.

Як правило, оцінка **«добре»** виставляється студентам, які засвідчили системні знання та розуміння з психології вищої школи і здатні до їх самостійного поповнення та оновлення під час подальшої навчальної роботи і професійної діяльності. Одночасно вони допустили несуттєві неточності, пропуски, помилки, які змогли самостійно виправити.

Оцінки **«задовільно» (ДЕ)** заслуговує студент, який виявив знання та розуміння основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, частково справився з виконанням

передбачених програмою завдань, ознайомлений із частиною рекомендованої основної психологічної літератури.

Зазвичай, оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили суттєві помилки у відповіді на семінарському занятті, іспиті або при виконанні тестових завдань, але продемонстрували здатність усунути ці помилки за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» (FX) виставляється студентіві, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не знайомий з основною психологічною літературою.

Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання з психології вищої школи або їх недостатньо для продовження навчання чи початку професійно-педагогічної діяльності.

12. Розподіл балів, які отримують студенти денна форма

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							100
T1	T2	T3	T4	МК	T5	T6	T7	T8	T9	T10	МК	
9	9	9	9	5	9	9	9	9	9	9	5	

заочна форма

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			100
T 1-4	МК	T 5-6	T 7-10	МК	
25	10	25	25	15	

Шкала оцінювання ЄКТС з національною системою оцінювання в Україні

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

- плани-конспекти лекцій;
- плани-конспекти семінарських та практичних занять;
- індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи студентів;
- тестові завдання для контролю та перевірки знань студентів;
- презентаційні розробки з навчальних занять із мультимедійним супроводженням.

Матеріально-технічне забезпечення: комп'ютер; мультимедійний проектор.

14. Рекомендована література

Основна

1. Вступ до спеціальності «Дошкільна освіта» : навчальний посібник [для студ. факульт. дошк. освіти] / укл. Рогальська Н.В., Кривда В.С. – Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2012. – 136 с.
2. Мешко Г. Вступ до педагогічної професії: Лекції і практичні заняття. Навч.-метод. Посібник – Тернопіль : ТДПУ, 2003 . – 100 с.
3. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії: Вступ до спеціальності. – К., 2005. – 164 с.
4. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання. Монографія. – К.: Світич, 2006. – 304 с.
5. Щербакова К., Макаренко Л. Вступ до спеціальності. Навчально-методичний посібник / Катерина Щербакова, Лілія Макаренко. - 3-є вид., оновлене, доповнене. - Львів : Видавництво «Новий Світ - 2000». - 2018. - 215 с.
6. Дошкільна освіта : словник-довідник : понад 1000 термінів, понять та назв / упор. К.Л.Крутій, О.О. Фунтікова. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2010. – 324 с.
7. Закон про вищу освіту. - К., 2017 р.
8. Закон України «Про дошкільну освіту», Закон України «Про охорону дитинства» – К.: Ред.журналу «Дошкільне виховання», 2001. – 55 с.
9. Концепція розвитку дошкільної освіти Черкащини /За ред. Н.В.Рогальської. – К.: Міленіум, 2005. – 52 с.
10. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкілля.: у 2 ч.: Навч.посіб. – К.: Вища шк., 2006. – Ч.1. – 302 с.
11. Лохвицька Л.В. Дошкільна освіта: історія і сьогодення: / довідник /Л.В. Лохвицька. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 208 с.
12. Мижериков В.А., Єрмоленко М.Н. Введение в педагогическую деятельность: Уч. пос. – М., 2002. – 268 с.
13. Основы профессионального самосовершенствования педагога дошкольного учреждения /Под ред. Е.А. Панько. – Мн., 2002. – 2007 с.

14. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців /Розр.: В.В. Грубінко, І.І. Бабин, О.В. Гузар. – Тернопіль: Вид-во ТИПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 48 с.

15. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 136 с.

16. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-є, перероб. і доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 168 с.

17. Цимбалюк І.М. Підвищення професійної кваліфікації: Психологія педагогічної праці. – Науково-метод. посібник для підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Професіонал», 2004. – 150с.

18. Щербакова К.Й., Макаренко Л.В. Вступ до спеціальності : навч.-метод. посіб. для студентівнапрямку підготовки 6.010101 Дошкільна освіта / К.Й. Щербакова, Л.В. Макаренко. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2011. – 199 с.

19. Щербакова К.Й., Макаренко Л.В. Вступ до спеціальності: навчально-методичний посібник / Катерина Щербакова, Лілія Макаренко. – 3-є вид., оновлене, доповнене. – Львів : Видавництво «Новий Світ – 2000». – 2018. – 215с.

Допоміжна

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22 травня 2012 р. № 615 //Дошкільне виховання. - 2012. -№4. - С.4-24.

2. Беленька Г. Дещо про педагогічну компетентність / Г. Беленька //Дошкільне виховання. - 2001. -№12. -С.24.

3. Бути вчителем: Навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В.Більська. - Вінниця : ТД «Едельвейс і К», 2012. - 296 с. -С.16-18.

4. Головченко В. Правові засади вихователя та захист прав дитини / В.Головченко // Право України. - 2008. - №5. -С.88-91.

5. Гончаренко А. Особистісно орієнтована модель освіти: підготовка педагога / А. Гончаренко // Дошкільне виховання. - 2008. - №1. -С.11-13.

6. Дубасенюк О.А. Методичні рекомендації керівнику академічної групи з виховної роботи педуніверситету. – Житомир, 2000. – 112 с.

7. Дубасенюк О.А. Теоретичні і методичні основи виховної діяльності педагога. –К., 1996. – 268 с.

8. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник /За ред. академіка АПН України О.Г. Мороза. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – 337с.

9. Основы педмастерства /Под ред. Зязюна И. А. – М.: Просвещение, 1989. – 456 с.
10. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: підручник / Т.І.Поніманська. – 2-е вид., доповн. – К.:Академвидав, 2013. – 464 с. (Серія «Альма-матер»).
11. Радул В.В. Педагогічна культура та соціальна зрілість вчителя. - Кіровоград, 2000. – 208 с.
12. Слепкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З. І. Слепкань. – Київ : НПУ, 2000. – 210 с.
13. Сухомлинський В.О. Народження громадянина: Вибрані твори в 5 т. – т. 3. – К., 1977. – 146 с.
14. Сухомлинский В.О. Сто порад учителям : – К.: Радянська школа, 1988. – 304 с.
15. Чибісова Н.Г. Вищий навчальний заклад як середовище формування цінностей студентської молоді в соціокультурних умовах сучасної України : монографія / Н.Г.Чибісова ; - Харків : Вид-во НУА, 2004. - 254 с.

15. Інформаційні ресурси:

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази президента України, Листи МОНУ) (див. література).
- Поглиблюють інформацію про особливості педагогічної професії та організацію навчально-виховного процесу у вузі матеріали, розміщені на веб-сторінках:
 1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-1>
 2. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
 3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
 4. <http://edu.rin.ru> Освітній портал
 5. <http://www.library.edu-ua.net/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського
 6. <http://cpprk.reability.ru/> Дитяча особистість
 7. <http://pedlib.ru/> Педагогическая библиотека.
 8. <http://www.nlr.ru/> Педагогика. Електронний путівник по довідковим та освітнім ресурсам.
 9. <http://www.gntb.n-t.org/> – Державна науково-технічна бібліотека України (Київ)
 10. <http://www.library.kr.ua/libworld/elib.html> – Бібліотеки в Інтернеті
 11. <http://lib.meta.ua> – Бібліотека на Meta.ua (Харків)